

УДК 159.942

Лип'юк Анна Миколаївна

курсантка 103 навчальної групи навчально-наукового інституту № 3

Національна академія внутрішніх справ

(Київ, Україна)

Науковий керівник:

Захаренко Людмила Миколаївна

кандидат психологічних наук,

старший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем

психологічного забезпечення та психофізіологічних досліджень

Національна академія внутрішніх справ

(Київ, Україна)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2121-0862>

НАСТРІЙ КУРСАНТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

***Анотація:** представлено результати дослідження настрою курсантів-першокурсників закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання під час офлайн-навчання у період дії воєнного стану в Україні. Констатовано відсутність у респондентів негативного фону настрою.*

***Ключові слова:** настрій, курсанти, воєнний стан.*

З початком повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України, українці живуть в умовах воєнного стану, що значно впливає на їх емоційний стан.

Настрій – це один із емоційних станів людини (поряд із стресом, афектом, фрустрацією, пристрастю). Настрій, власне, є емоційний тонус людини. На відміну від інших емоційних компонентів настрою має нижчий емоційний фон,

ніж почуття або емоції; однак більш тривалий за часом, порівняно з емоцією; багатоплановий; має погано визначену причину своїх змін та ефект зараження.

На думку вчених, настрій – це «загальний емоційний стан, який своєрідно забарвлює на певний час діяльність людини, характеризує її життєвий тонус» [2, с. 122]; «відносно тривалий стійкий психічний стан помірної або слабкої інтенсивності, що виявляється як позитивний або негативний емоційний фон життя» [1, с. 128-129]. Розрізняють настрій позитивний (виявляється у бадьорості) і негативний (пригнічує, викликає пасивність) [2], тимчасовий і стійкий [1].

Настрій впливає на ставлення людини до всього, що її оточує: може надихати, а може негативно впливати на продуктивність діяльності. Разом з тим, настрій людини може багато що сказати оточуючим про її потреби; обумовлює прийняття людиною конкретної поведінкової моделі; призводить до саморегуляції з метою пристосовування під зовнішні чинники.

З метою вивчення особливостей настрою курсантів-першокурсників, які навчаються офлайн у закладі вищої освіти із специфічними умовами навчання, була проведена проєктивна методика. Респондентами стали 30 курсантів (порівно осіб чоловічої та жіночої статі), які навчаються на 1 курсі Національної академії внутрішніх справ (м. Київ), віком від 17 до 20 років.

Дослідження проводилось у жовтні-листопаді 2022 року, коли місто Київ зазнало чи не найбільших бомбардувань, а оголошення про повітряну тривогу звучали по декілька годин, змушуючи киян та гостей столиці перебувати в укриттях.

У дослідженні використовувалась проєктивна психодіагностична методика Крістофера Маркерта (Christopher Markert), яка складається із восьми абстрактних фігурок, кожна з яких символізує певний стан людини [3].

Відповідно до завдань дослідження респондентам потрібно було обрати «найприємнішу фігурку» та «найнеприємнішу фігурку». Вибір «найприємнішої фігурки» вказує на той стан людини, який є неї найбільш бажаним, а вибір

«найнеприємнішої фігурки» вказує на найбільш небажаний стан в даний момент. Отримані дані були узагальнені та проаналізовані (табл. 1).

Таблиця 1. Частота вибору респондентами фігурок, що подобаються і не подобаються (кількість виборів)

	Номери фігур							
	№ 1	№ 2	№ 3	№ 4	№ 5	№ 6	№ 7	№ 8
Подобаються	2	15	1	7	2	-	2	1
Не подобаються	5	3	-	8	1	3	7	3
	7	18	1	15	3	3	9	4

Із представленої таблиці видно, що до фігурок, які найбільше подобаються, респонденти віднесли всі фігурки, крім фігурки під № 6. Респонденти жодного разу не обрали фігурку під № 3 як таку, що не подобається, хоча решту фігурок обирали від одного до семи разів. Загалом респонденти обирали всі фігурки (подобаються / не подобаються) від одного до вісімнадцяти разів.

Згідно з ключем до тесту за номерами обраних фігурок було визначено номер характеристики настрою (на перетині горизонталі та вертикалі у таблиці-ключі тесту). По отриманому таким чином вектору було визначено той динамічний стан, в якому знаходився кожен респондент у момент опитування (табл. 2).

Таблиця 2. Частота номерів-характеристик настрою респондентів (кількість осіб)

Номер характеристики	20	28	48	1	53	5	0	3	7	15	21	26	35	36	41	43	52
Частота	5	4	3	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Із даних таблиці видно, що настрій респондентів описується 17 числами. Найчастіше вживаються числа 20, 28, 48 (від 3 до 5 разів). Решта чотирнадцять чисел зустрічаються по одному разу.

Тобто, на момент опитування курсантам характерні:

- енергійність діяльності, але недостатня зібраність у п'яти курсантів;
- бажання якихось змін, однак поверховість власних ідей щодо цього стримують чотирьох курсантів;
- реалістичний погляд на світ притаманний трьом курсантам;
- квапливість та нетерплячість проявляють двоє курсантів;
- поміркованість, незалежність, а іноді відчуття безпорадності, притаманні двом курсантам;
- відчуття надмірної відповідальності, а тому бажання хоч на якийсь час звільнитися від справ і зобов'язань переживають двоє курсантів;
- поспішність та стурбованість через відсутність відчуття спокою переживається одним курсантом;
- прагнення бути зібраним і рішучим через відсутність спокою наявне у одного курсанта;
- прагнення невимушеності через необхідність «підігравати» у спілкуванні з людьми характерне для одного курсанта;
- практичність, акуратність, чесність, але недостатня гнучкість у поведінці одного курсанта;
- бажання одного курсанта яскравіше висловлювати свою особистість, що стримується дотриманням ним формальних правил поведінки;
- переживання відчуття стабільності одним курсантом;
- любов до прекрасного та зверхність до тих, хто не здатний на це, відчуває один курсант;
- філософський і гумористичний погляди на життя та відчуття смутку через це наявні у одного курсанта;

– розуміння, терплячість, відсутність категоричності наявні у одного курсанта;

– прояви лінощів у поведінці одного курсанта.

Висновки:

1. Настрій курсантів-першокурсників не характеризується загальним негативним емоційним фоном.

2. Поведінці курсантів першого курсу притаманні активність та дієвість, прагнення змінювати, насамперед, себе.

Перспективами подальших досліджень є вивчення особливостей емоційних станів курсантів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Буняк Н. А. Загальна психологія : лекції. Тернопіль: вид-во ТНТУ ім. І. Пулюя, 2017. 300 с.
2. Колобич О. П. Загальна психологія : навч.-метод. посібник. Львів, 2018. 172 с.
3. Christopher Markert. This person is you. Boston : Brander Press Publishers, 1967. URL : https://books.google.com.ua/books?id=lkO-tm_eeB0C&printsec=frontcover&hl=ru#v=onepage&q&f=false

Lypiuk Anna Mykolayivna

cadet

National Academy of Internal Affairs

(Kyiv, Ukraine)

Scientific advisor:

Zakharenko Lyudmila Mykolaivna

candidate of psychological sciences,

senior researcher of the scientific laboratory

on problems of psychological support and psychophysiological research

National Academy of Internal Affairs

(Kyiv, Ukraine)

THE MOOD OF CADETS UNDER CONDITIONS OF MARTIAL STATE

Abstract: *the results of a study of the mood of first-year cadets of a higher education institution with specific learning conditions during offline learning during the period of martial law in Ukraine are presented. It was established that the respondents did not have a negative mood background.*

Keywords: *mood, cadets, martial law.*